

LAVIKAISEN KESSUT toko-koirien aatelia

Mona Hokkanen

Ensimmäistä kertaa vuoden TOKO-koiran ja TOKO-Luppauksen arvot voittivat saman henkilön kaksi koiraa. Tämän hattutempun tekivät Pentti Lavikainen ja hänen keeshondinsa, äiti Maru ja poika Turo. Samalla Maru uusi viime vuotisen vuoden TOKO-koira arvonsa.

Joka vuosi valitaan vuoden tottelevaisimmat koirat edellisen vuoden tulosten perusteella. Vuoden TOKO-koiraksi kruunataan se, jolla on kolme parasta tulosta erikoisvoittajaluokasta sekä kansainvälisestä kokeesta. Alokas- ja avoimessa luokassa kilpailevat voivat osallistua vuoden TOKO-Luppaukseen.

Pena, Maru ja Turo

Pentti Lavikainen aloitti toko-uransa kuusi vuotta sitten ensimmäisellä koirallaan, Solvargens Girlillä. Tänä päivänä hän on kaikkien tokosta kiinnostuneiden tuntema ja arvostama kouluttaja ja kilpailija. Pena ja Maru, joka on Suomen, Sveitsin, Ruotsin ja Tanskan tottelevaisuusvalio Sanifanin Unelma, ovat valloittaneet kilpakenttiä vuodesta 1991. Kun kanssakilpailijoilta kysyy tästä parista, he keuhuvat ennen kaikkea parin saumatonta yhteistyötä ja hyvää kontaktia.

Pentti ja Maru ovat kuuluneet Suomen maajoukkueeseen vuosina 1994 ja 1995, edustaen Suomea maailmanmestaruuskisoissa ja pohjoismaisissa mestaruuskokeissa. SM-kisoissa hopeaa on tullut kahdesti. Lukuisasta kisämäärästä huolimatta Marun kilpailukirja koostuu edelleen pelkistä 1-tuloksista. Ainoa katkeama 1-tuloksissa on keskeytys viime joulukuun MM-kisoissa Ruotsissa. Marulle tuli haava anturaan, eikä Pena halunnut vaatia ontuvalta koiraltaan suorituksia.

Kun sama ihminen menestyy useampien koirien kanssa näin hyvin, kyse ei voi olla sattumasta eikä erityisen lahjakkaasta koi-

Turo, Pentti Lavikainen ja Maru menestyivät parhaiten tokossa vuonna 1995.

rasta Kertoisitko Pena miten olet onnistunut?

- Ensimmäinen koirani Tyty oli varsinainen luupää. Sen kanssa asiat tuli opeteltua kantapäähän kautta. Kessuilla on kuitenkin voimakas laumavietti ja sen myötä miellyttämisen halu. En ikinä kii-rehdi koulutuksessa. Joskus tuntuu siltä, että on kilpailu siitä kuka saa koiransa nuorimpana tottelevaisuusvalioksi. Usein nopeasti valioksi tulevat koirat kuluvat myös yhtä nopeasti puhki. Olen itse edennyt tahtiin luokka/vuosi.

Missä iässä aloitat koiran koulutuksen ja miten teet sen?

- Hyvien tapojen opettaminen alkaa heti kun pentu tulee taloon. Tärkeintä on opettaa koira ym-

märtämään milloin se tekee hyvin ja mitä ei tarkoittaa. Vähitellen alan opettaa istumista, maahan menoa ym. Aloitan houkuttelemalla koiran makupalan avulla tekemään tempun. Tarvittaessa näytän kädellä asettaen mitä haluan sen tekevän. Herkkyyskautta 3-4 kk iässä ei kannata jättää hyödyntämättä.

Miten koulutus kannattaa tehdä, jotta menestyisi?

- Koulutus on pitkäjänteistä työtä. Jokainen koira on yksilö ja siksi menetelmät ovat erilaiset. Kaikille yhteistä on se, että asiat kannattaa opettaa hyvin pieninä paloina. Näin koira voi alusta alkaen onnistua. Rankaisu ei paranna suorituksia.

Ohjauksen opettaminen on tästä hyvä esimerkki. Erkanemisen opetan aluksi polulla tai muuta selvää uraa hyödyntäen. Sivusuunnat opetan täysin erikseen. Laitan seisovan koiran kummallekin puolelle lautasen, riittävän matkan päähän. Mikäli koira tottelee ohjaukskäskyä, se löytää lautasetta makupalan. Toinen lautanen on tyhjä. Tämän vinkin sain Marja Järveläiseltä, ensimmäiseltä vuoden TOKO-koira- kilpailun voittajalta.

Kerro esimerkki asiasta, jonka olet oppinut kantapäähän kautta?

- Kauko-ohjaus oli vaikea opettaa oikein ensimmäiselle koiralle. Tyty ei edelleenkään tee sitä täysin etenemättä. Kauko-ohjaus on selvästi tekniikkalaji. Koiralle tulisi alusta alkaen opettaa asennonvaihdot niin, etteivät sen etujalat liiku eteen eikä taakse.

Mihin kilpailijoiden tulisi panostaa?

- Ennen kaikkea vauhtiin. Nopeuden tulisi olla yksi harjoittelun osa-alue. Meillä ohjaajille riittää että koira tekee, eikä siltä vaadita nopeutta. Suomalaiselle kilpailijalle on yllätys, kun samasta suorituksesta mistä Suomessa saisi kympin, saakin muissa pohjoismaissa pelkän kasin.

Tähän tuomareidenkin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tosin tässä ei saa mennä liian pitkälle. Muissa Pohjoismaissa bordercolleista on tulossa ainut rotu joka vo menestyä. Rodunomaisuus tulisi aina myös ottaa huomioon!

Mitä muuta toivoisit tuomareilta?

- Arvostan itse tarkkoja tuomareita. Olen kiitoksen velkaa Kauko Nenoselle, joka karsi pois minulta ohjaajan virheet heti ensimmäisessä kokeessa. Tuomari tekee kilpailijalle karhunpalveluksen, jos katsoo tehosteet ja nykäisyt läpi sormien. Omitut virheet ovat paljon vaikeampia karsia pois voittajaluokkaan ehtineeltä kilpailijalta.

Marun tuntevat kaikki, mutta kerro meille Turosta?

- Turo on kolmevuotias uros, FIN MVA, NMV-94 Maruskan Julius. Aikaisemmin minulle sanottiin, että helppohan sinun on, kun koulutat narttuja. Siksi uroksen koulutta-

SM-käppänä Kata ja uusi toivo Kalle.

Toiseksi TOKO-Luppauskilpailussa sijoittunut Baro on Sirkku Paajasen ensimmäinen koira.

minen on ollut haastavaa. Tällä hetkellä valmennan Turoa voittajaluokkaan.

Turon ja Marun suhteen huomaa perimän vaikutuksen. Ne ovat pitkälti samanlaisia. Uroksena Turo kohtaa kuitenkin enemmän, mutta samalla siinä on sähäkkyyttä. Turola on kova vauhti. Mikäli onnistun olemaan pilaamatta tätä vauhtia, Turosta voisi tulla koira joka pärjää myös pohjoismaisella tasolla.

Miten koiran vauhdin voisi säilyttää?

- Koiraa ei saisi opettaa ennakoimaan. Mikäli näet, että koira luoksetulossa ennakoi pysähdystä, älä missään nimessä pysäytä sitä. Opetin Turolle pysähdysten luoksetulossa paikassa, jossa on puolen metrin pudotus. Annoin seiso-käskyn juuri ennen pudotusta ja Turo pysähtyi äkisti. Tämäntyyppisellä harjoittelulla olen ehdollistanut Turon uskomaan, että seiso-käsky tarkoittaa tulevaa pudotusta.

Jaatko mielelläsi tietojasi muille, esim. lähtemällä toko-viikonlopun vetäjäksi?

- Kyllä. Toimin tällä hetkellä koulutusohjaajana kahden kerhon kentällä. Lisäksi olen lähialueiden koirayhdistysten pyynnöstä käynyt luennoimassa muissa tilaisuuksissa.

Maarit, Kata ja Kalle

Tokon hallitseva Suomen mestari, kääpiösnautserinarttu FIN&DK&S TVA Kanervakankaan Kata, sijoit-

tui tällä kertaa vuoden TOKO-koirakilpailussa toiseksi. Ero voittajaan ei kuitenkaan ollut suuren suuri, sillä voitto menetettiin ainoastaan yhdellä pisteellä. Maarit Pirisen toinen koira, uros Carlos eli kotoisammin Kalle, osallistui vuoden TOKO-Luppaus-kilpailuun sijoittuen siinä kolmanneksi.

Maarit, miten sinusta tuli tokoilija?

- Minulla on aikaisemmin ollut saksanpaimenkoira, jonka kanssa kävin PK-viestillä. Katan piti olla pelkkä kotikoira, mutta tietenkin pienellekin piti antaa peruskoulutus. Aluksi kävin Pohjois-Karjalan Noutajakoirayhdistyksen kentällä. Siihen aikaan Pentti Lavikainen asui vielä Joensuussa ja Pena kannusti minua lähtemään kokeisiin. Ilman häntä en kyllä olisi näin pitkälle päässyt. Toinen jota saan kiittää on Jorma Andersson, joka on jaksanut pitää monipuolisia ja vaihtelevia harjoituksia Pohjois-Karjalan Seurakoirissa jo pitkään.

Mitä pidät koulutuksessa tärkeimpänä?

- Aina pitää kiittää. Käytän itse makupalaa kiitoksena ja motivoivälineenä. Parhaita ovat maksanpalat ja lihapullat, hyvin toimii myös makkara ja juusto. Toisinaan annan makupaloja kesken liikesuorituksen, kuten esimerkiksi seuraamisharjoituksissa.

- Ohjaajien pitäisi myös oppia käyttämään ääntään monipuolisemmin. Koiralle ei ikinä tarvitse huutaa. Eri käskyt kannattaa sanoa eri äänensävyillä, jolloin koira

paremmin erottaa ne toisistaan.

Miten toimit, kun koirasi tekevät virheitä?

- Tarvittaessa torun matalalla äänellä. Mikäli jokin menee pipa-

riksi, keskeytän homman ja aloitan uudestaan makupalalla houkutellen. Pysin tietenkin siihen, ettei virheitä pääsisi tapahtumaan.

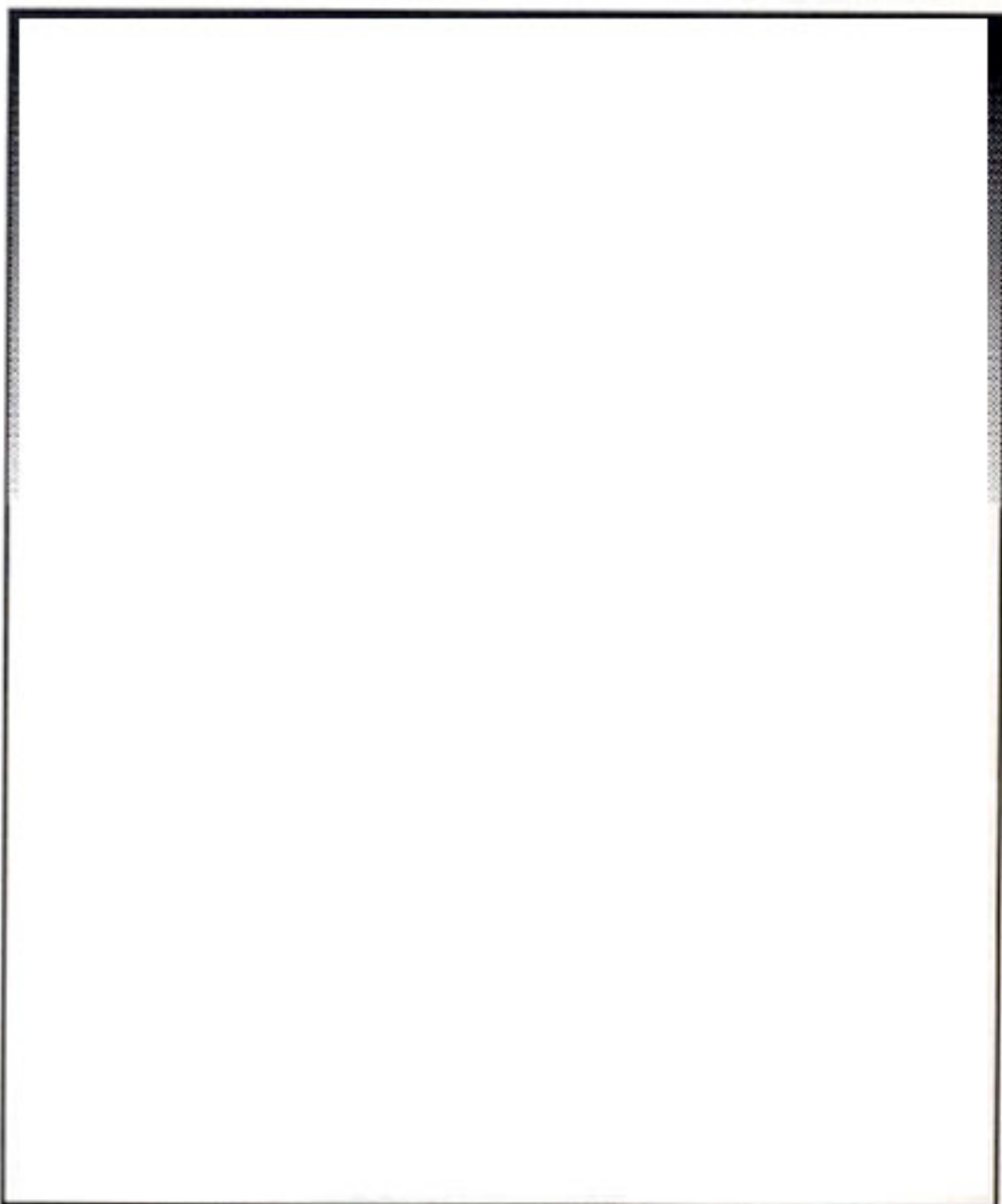
Olet useaan otteeseen edustanut Suomea kuulumalla Katan kanssa TOKO-maajoukkueeseen, millä kilpailumatkat ovat tuntuneet?

- Kyllä ne ovat rankkoja matkoja. Matka Tanskaan Pohjoismaisiin mestaruuskokeisiin oli Katalle erityisen raskas. Kaikki koirat joutuivat olemaan häkeissään bussissa koko ajomatkan Ruotsin läpi. Kata ei ollut aikaisemmin ollut häkissä ja se jännitti niin ettei levännyt matkalla ollenkaan.

Sirkku ja Baro

Toiseksi TOKO-Luppaus-kilpailussa sijoittui Sirkku Paajasen ja Marko Järvisen omistama entlebuchinpaimenkoira Baro. Virallisemmin tämä 2.5 vuotias uros on FIN&S MVA V 95 PMV-95 Basko vom Ruhrländ. Baro on Sirkun ja Markon ensimmäinen koira ja Sirkku kertoo kiinnostuneensa rodusta koirakirjan kautta.

Entlebuchinpaimenkoira on harvinainen rotu, kertoisitko siitä vähän enemmän

- Ensimmäiset entlebuchinpaimenkoirat tulivat Suomeen 50-luvun lopulla ja tänä päivänä niitä on noin 30. Tämä rotu on todellakin jalostettu työkoiraksi. Se on erittäin aktiivinen ja hakee jatkuvasti huomiota. Se on jalostettu paimentamaan karjaa ja tähän sillä on oma tekniikkansa. Tarvittaessa se hyppää korkealle ja näykkää nautaa takamuksista.

- Vahvana koirana entlebuchinpaimenkoiraa on käytetty maitokärryjen vedätykseen ja sitä se tekee mielellään. Se ei juurikaan hauku, mutta osaa jutella ja ulvoa. Entlebuchinpaimenkoira suhtautuu vieraisiin ihmisiin pidättyväisesti. Se vahtii kotiaan hyvin.

Miten innostuit koulutus- ja koe-toiminnasta?

- Koska Baro on ensimmäinen koiramme, sen kanssa on haluttu kokeilla kaikkea. Mielestäni koiraa on koulutettava, jotta sen kanssa olisi mukava liikkua. Lähdin Baron kanssa kentälle jo sen ollessa 4,5 kk, mutta vuosi takaperin aloin todella kouluttaa sitä kokeisiin. En itse ole kovin kiinnostunut kilpailemisesta, mutta haluan tuoda tätä rotua julkisuuteen, ja tavoitteena on tottelevaisuusvalion arvo. Olemme tähän asti osallistuneet viiteen kokeeseen (2x alo1, 3xavo1) ja tämä mahdollisti osallistumisen myös tähän kilpailuun.

Minkälaisella koulutuskentällä käyt?

- Olen kokeillut useita erilaisia kenttiä ja päätynyt Tuusulan Kennelkerhon kentälle. Tällä kentällä annetaan korkeatasoista koulutusta ja suhtautuminen on ollut hyvin myönteistä. Mielestäni on hyvä, että koulutus alunperin tähtää siihen, että koiran kanssa vielä joskus mennään erikoisvoittajaluokkaan.

Miten yleensä harjoittelet?

- Teen lyhyitä harjoituksia ja opetan leikin varjolla. En käytä makupaloja. Aloitan uuden opettamisen kotona olohuoneen lattialla ja etenen hitaasti. Haluan antaa Barolle mahdollisuuden tehdä aina oikein, sillä uskon että koira oppii onnistumisen eikä epäonnistumisen kautta. Pikkuhiljaa siirrän harjoitukset ulos ja varmuuden lisääntyessä voin harjoitella niitä myös kentällä muiden häirinnässä.

- Koeliikkeitä harjoittelen harvoin. Baro oppii hyvin herkästi ennakkoimaan, enkä tästä syystä kovin usein toista liikkeitä kokonaisuuksissaan. Enimmäkseen harjoittelen ulkoilulenkin yhtey-

dessä, enkä mene mihinkään erityiseen harjoittelupaikkaan. Käytän Baron kanssa paljon aikaa. Teemme yleensä joka päivä kolme tunnin mittaista kävelylenkkiä. Tämän lisäksi 1-2 iltaa viikossa menee treeneihin ja joskus viikonloput näyttelyihin.

Minkälainen Baro on luonteeltaan?

Baro on hyvin herkkä koira, enkä koskaan voi rankaista sitä, en juuri kieltäkään. Mikäli jokin menee pieleen, palaan aina helpompaan tehtävään. Olen tehnyt paljon töitä sen eteen, että Baro tottelisi iloisesti. Koulutan sitä systemaattisesti ja olen tyytyväinen siihen, että Baro aina tottelee ensimmäistä käskyä.

- Paimenkoirana Baro on hyvin kontaktihakuinen. Kun nousemme ylös, Baro nousee myös. Mielestäni meillä on erittäin hyvä kontakti. Baro on minulle enemmän kuin koira, se on hyvä ystävä. Kuitenkin minä olen johtaja, eikä Baro ikinä ole kyseenalaistanut sitä.

- Baro on monipuolinen koira. TOKOn lisäksi olen käynyt sen kanssa rauniokoirakokeissa ja Baro on saanut verovapauden. Tulevana kautena olisi tarkoitus osallistua myös PK-hakuun. Barossa olisi ainesta myös agilitykoiraksi, mutta haluamme keskittyä nyt ennen kaikkea tokoon.

Kolme kärjessä TOKO-Luppaus-kilpailussa, max 1000 p.

1. keeshond uros

SF MVA NMV-94 Maruskan Julius Kirsi Kontro-Lavikainen ja Pentti Lavikainen, Haukipudas, 986 p.

2. entlebuchinpaimenkoira uros

FIN&S MVA V-95 PMV-95 Basko vom Ruhrländ
Sirkku Paajanen ja Marko Järvinen, Luhtajoki, 977 p.

3. kääpiösnautseri uros

Carlos
Maarit Pirinen, Joensuu, 975,5 p.

Kolme kärjessä TOKO-koira kilpailussa, max 960 p.

1. keeshond narttu

FIN M&TVA MV-94 Sanifanin Unelma
Kirsi Kontro-Lavikainen ja Pentti Lavikainen, Haukipudas, 938 p.

2. kääpiösnautseri narttu

FIN&DK TVA TSM Kanervakan Kata
Maarit Pirinen, Joensuu, 937 p.

3. kääpiösnautseri uros

Wilhelmiinan Unafreid Man
Pentti Hokkanen, Espoo, 908,5 p. □